

УДК 721.011

В. К. Сафонов,*к.т.н., доцент**Київський державний інститут декоративно-прикладного мистецтва**ім. М. Бойчука,***О.О.Сафронова,***к.т.н., доцент**Київський національний університет технологій та дизайну*

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ І ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ РОЗМІЩЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ РЕКЛАМИ В МІСТІ КИЄВІ

Анотація: в роботі дан аналіз розвитку концепції впорядкування розміщення зовнішньої реклами в місті Києві, стану її реалізації і перспектив розвитку.

Ключові слова: дизайн міського середовища, рекламні конструкції, зовнішня реклама, концепція розміщення зовнішньої реклами.

У контексті дизайну міського середовища не можна ігнорувати факт розвитку діяльності людини в області реклами й інформаційних технологій, які стрімко уриваються в архітектурний простір міста, часто при цьому зміщаючи акценти, знижуючі якість його сприйняття в цілому. Враховуючи перенасичення зовнішньою рекламою центральної частини Києва, головних магістралей і невідповідність її розміщення, актуальність проблеми пошуку шляхів регулювання розташування об'єктів зовнішньої реклами (ОЗР) не викликає сумніву [7, 8]. За останні 5 років відбулися деякі позитивні зміни у недосконалій правовій базі, що регламентувала правила установки й узгодження розміщення ОЗР, сформовані в Україні і в Києві [1-5], наприклад, з'явився новий порядок їх розміщення у Києві.

Метою статті є дослідження розвитку концепції впорядкування розміщення зовнішньої реклами в місті Києві, аналіз стану її реалізації і перспектив розвитку.

В попередніх статтях /7-11/ авторами було проаналізовано стан рекламно-інформаційного середовища м. Києва і запропонований системний підхід до розробки концепції розміщення зовнішньої реклами, як сукупності містобудівних, дизайнерських, ергономічних і економічних вимог до проектування і розміщення засобів зовнішньої реклами.

Мета, з якою розроблялась концепція – впровадження єдиного системного підходу до формування високоякісного естетичного міського середовища.

Розробляючи концепцією, автори керувались такими *загальними принципами*:

- врахування при розміщенні реклами історико-культурного значення, інформаційної та функціональної насиченості міського середовища;
- пріоритету архітектури навколишнього міського середовища та її естетичної цілісності в просторовій взаємодії реклами та міського середовища;
- відповідності змісту, геометричних розмірів та форми, стильових характеристик, матеріалів, колористичного вирішення, системи освітлення ОЗР архітектурно-просторовим особливостям конкретного місця розташування, його соціально-політичному, історико-культурному статусу, містобудівному значенню;
- врахування особливостей та умов зорового сприйняття людиною реклами;
- створення і збереження комфортних психофізіологічних умов життєдіяльності мешканців міста;
- зменшення розмірів рекламних установок від периферії до центру міста відповідно до просторових характеристик міського середовища;
- максимально ефективного використання рекламно-інформаційного потенціалу міського середовища;
- сприяння розвитку мережі реклами, що знаходиться у комунальній власності.

На основі проведених комплексних досліджень були розроблені генеральна схема рекламно-інформаційного зонування території міста Києва і класифікатор типових рекламних конструкцій, що можуть бути застосовані у різних зонах [10, 11].

При розробці схеми враховувались результати науково-дослідної роботи Державного науково-дослідного інституту теорії та історії архітектури і містобудування: “Містобудівна концепція формування цілісної архітектурно-просторової композиції і правила забудови історичної частини Києва”, що містить комплексну оцінку історичної цінності означеної території Києва на основі аналізу і врахування історико-культурного, природно-ландшафтного та композиційно-художнього аспектів. Історичний центр міста Києва, згідно з цією оцінкою, складається з зон архітектурних заповідників, архітектурних охоронних зон, та зон регулювання забудови 1 та 2-ої категорії, або інакше зон обмежених перетворень (на таких територіях має здійснюватись незначна, поміркована реконструкція, спрямована на збереження в цілому всіх основних рис історичного середовища та виявлення в ньому найкращого і найбільш визначального).

Таке зонування, що з нашої точки зору, враховує потенційну ефективність розміщення реклами, а також сукупність обмежень історико-культурного, соціально-психологічного, політичного, архітектурно-містобудівного характеру, було закладене в основу розробки генеральної схеми рекламно-інформаційного зонування території міста Києва, де передбачено 4 основні зони розміщення ОЗР. Виходячи з результатів дослідження особливостей планування і формування забудови центральних районів міста Києва, аналізу містобудівної ситуації в цілому, авторами було запропоноване впровадження наступних вимог до розміщення зовнішньої реклами в цих зонах:

1. Перша зона (межі зони збігаються з границями архітектурної охоронної зони): формат рекламних конструкцій обмежений площею 4.5м^2 .

2. Друга зона (межі зони включають зони регулювання забудови I і II категорій): формат рекламних конструкцій обмежений площею 12м^2 .

3. Третя зона (межі зони збігаються з кордонами зони регулювання): формат рекламних конструкцій обмежений площею 18м^2 .

4. Четверта зона забудови III категорії (включає останню частину міста Києва): можливе розміщення всіх типів конструкцій. Формат рекламних конструкцій обмежений площею 32м^2 .

За концепцією, розміщення всіх типових рекламних конструкцій для кожної зони допускається на основі дизайн-проекту, виконаного для всієї вулиці (проспекту, бульвару, площі). Крім того, на розміщення рекламних конструкцій накладаються такі обмеження: у зоні архітектурних заповідників зовнішня реклама заборонена; у центральних архітектурно-історичних частинах міста рекомендується розміщення конструкцій згідно індивідуальних проектів; у першій, другій і третій зонах не допускається розміщення перетяжок; рекламні конструкції форматом більшим ніж 32 м^2 розташовуються в четвертій зоні виключно на підставі адресних програм; формат рекламних конструкцій в паркових зонах та на бульварях обмежений площею 12 м^2 . Розміщення інформації на банерах, панно та щитах на фасадах, дахових конструкціях, на тимчасових будівельних огорожуваннях можливе лише по індивідуальних проектах, в установленому порядку погоджених з уповноваженими організаціями.

В “Класифікаторі типових рекламних конструкцій” запропоновано 27 типів конструкцій (багато з них мають кілька підтипів), розроблених з врахуванням естетичних та ергономічних вимог до їх формоутворення. Для кожного типу описуються допустимі технології зміни зображення, оговорюються геометричні параметри конструкцій, конструктивно-дизайнерські рішення [11].

Вищезазначена концепція була обговорена і схвалена на засіданні Містобудівної ради Києва наприкінці 2006 року. На основі концепції у

2007 році розроблені проекти рекламно-інформаційного оформлення центральної частини міста Києва (19 вулиць: вул. Хрещатик, вул. Володимирська, бульвар Шевченка та інші), виконавець – тов. АрдіГруп (замовник: КП «Київреклама» за розпорядженням КМДА).

Перелік вулиць, для яких були розроблені аналогічні проекти, надалі поповнявся КО «Центр містобудування та архітектури».

На протязі 2010-2011 років робочою групою, у склад якої входили співробітники Головного управління міста Києва з питань реклами, Департаменту містобудування і архітектури та автори статті, у схему зонування міста Києва запропонованої концепції, з метою її удосконалення, були внесені деякі уточнення і зміни:

1. Було введено поняття 0-вої форматної зони, де заборонено розміщення будь-якої зовнішньої реклами;
2. Формат рекламних конструкцій для різних зон став ще більш обмеженим за площею: для першої зони – 2, 16 м², для другої – до 8 м², для третьої – до 12 м².

Рішенням Київради N20/7357 від 26.01.12, концепція розвитку зовнішньої реклами Києва була затверджена. Після затвердження концепції в 0-й зоні міста повинні були демонтувати 146 конструкцій, в 1-й зоні демонтувати і замінити 76 конструкцій.

Незважаючи на те, що багато конструкцій були демонтовані, в Києві залишається біля 15 000 рекламних конструкцій, причому біля 1500 конструкцій, за інформацією КП «Київреклама», установлені з порушенням всіх затверджених норм і правил. Загальна кількість конструкцій різної площі, що передбачається залишити в межах міста, не повинно перевищувати 10000.

З 13 березня 2015 року з метою реалізації концепції розвитку зовнішньої реклами в місті Києві та тимчасового положення про паспортизацію його проспектів вулиць, площ, бульварів, провулків, був введений мораторій на розміщення зовнішньої реклами в місті. У 2015 році Департамент містобудування і архітектури КМДА презентував «Довідник з облаштування міського простору м. Києва», в який, як складова частина, входять положення концепції з деякими змінами, які на наш погляд недостатньо вдалі: так, у 2006 році нам вдалося зменшити площу формату РК в третій зоні до 12м², тепер обмеження становить вже 36 м³.

Висновки. На протязі останніх років відбувається розвиток концепції і послідовне формування правової бази по її впровадженню в міське середовище. Розпочато паспортизацію вулиць м. Києва, що на наш погляд є найбільш оптимальним шляхом до впорядкування його архітектурного середовища і загального покращення образних рішень.

Список літератури

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2003 № 2067 «Про затвердження Типових правил розміщення зовнішньої реклами».
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 березня 1994р. № 198 «Про затвердження Єдиних правил ремонту і утримання автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, правил користування ними та охорони».
3. Рішення Київської Міської Ради X сесія IV скликання від 27 січня 2005 року № 11/2587 «Про Правила забудови м. Києва».
4. Рішення Київської Міської Ради VI сесія XXIV скликання від 27 листопада 2003 року № 220/1094 «Про затвердження Порядку утримання, ремонту, реконструкції, реставрації фасадів будинків та споруд на території міста Києва».
5. Розпорядження КМДА від 23.08.2007 № 1100 «Про затвердження порядку розміщення зовнішньої реклами в м. Києві».
6. Водзинський Є. Цінність території історичного центру Києва і можлива міра її реконструкції // Теорія та історія архітектури і містобудування. – К., 1998.
7. Сафронова О.О., Сафронов В.К. Дизайн наружной рекламы и образ города// Доповіді третьої кримської науково-практичної конференції „Геометричне та комп’ютерне моделювання, енергозбереження, екологія, дизайн”. – КНУТД , 2006, с. 311
8. Сафронова О.О., Сафронов В.К. До питання розробки концепції розміщення зовнішньої реклами в історичному центрі м. Києва.// Міжнародний н.-техн. зб.: „Прикладна геометрія та інженерна графіка”, вип. № 78, – Київ, КНУТД , 2007, с. 360
9. Сафронова О.О., Сафронов В.К. До питання розробки концепції розміщення зовнішньої реклами в м. Києва. // Н.-техн. зб.: „Сучасні проблеми архітектури та містобудування”, вип.. № 18. – К., КНУБА, 2007, с. 168
10. Сафронова О.О., Сафронов В.К. Концепція розміщення зовнішньої реклами в м. Києві // Технічна естетика і дизайн: Міжвідомчий науково-технічний збірник . – К.: Віпол, 2009 – Вип.6. – С. 167-172.
11. Сафронова О.О., Сафронов В.К. Впровадження системного підходу до організації рекламно-інформаційного простору архітектурного середовища // Технічна естетика і дизайн: Міжвідомчий науково-технічний збірник. – К.: Віпол, 2010, – Вип. 7. – С. 53-57.

Аннотация

В статье дан анализ развития концепции размещения внешней рекламы в городе Киеве, уровень ее реализации и перспективы развития. Ключевые слова: дизайн городской среды, рекламные конструкции, наружная реклама, концепция размещения наружной рекламы.

Annotation

The article analyzes the development of the concept of outdoor advertising in Kiev and the level of its implementation and development prospects is given. Key words: urban design, advertising design, outdoor advertising, outdoor advertising concept.